

Suomalaisia aikakaus- ja sanomalehtiä verkossa – Kansalliskirjaston vuosien 2010 ja 2011 digitoinneista

Posted on [21.6.2011](#) by [e-library - EP / HULib](#)

Kansalliskirjasto on siirtänyt tähän mennessä digitaaliseen muotoon viitisen miljoonaa sivua 1700–1900-luvun sanoma- ja aikakauslehtiä. Kirjasto on viime vuosina digitoinut myös muita kulttuurihistoriallisesti kiinnostavia aineistoja, esim. matkailuaiheisia teoksia 1600- ja 1800-luvuilta, Turun akatemian väitöskirjoja vuosilta 1642–1828 sekä äänitteitä 1981-1985.

Digitoidut aikakauslehtikokoelmat

Vuosina 2009- 2011 digitoitiin aikakauslehtikokoelmaa vuosilta 1810-1944. Se on keskeistä ja paljon käytettyä humanistisen tutkimuksen lähdeaineistoa. Vanhimmat, ennen vuotta 1910 ilmestyneet lehdet ovat [kenen tahansa vapaasti käytettävissä](#). Vuoden 2010 loppuun mennessä saatiin asiakaskäyttöön yli 1200 aikakauslehtinimekettä. Tekijänoikeussyistä vuoden 1910 jälkeen ilmestyneet lehdet ovat käytettävissä vain vapaakappalekirjastoissa ns. kulttuuriaineistotyöasemilta. Työasemilla lehdistä voi ottaa paperitulosteita mutta ei sähköisiä kopioita. Niiltä ei myöskään ole mahdollista lähettää materiaalia edelleen. Aikakauslehtien aineistopankki sisältää kulttuuri- ja ajanvieteleviä, kirkollis-uskonnollisia aikakauslehtiä, urheilu- elokuva- ja taidelehtiä.

Vanhat 1800-luvulla perustetut yleiskulttuurilehdet kuten Valvoja, Finsk Tidskrift, Nykyaika ja Wapaita aatteita kuin uudemmat Päivä, Argus, Tulenkantajat, Suomalainen Suomi ja useat muut muodostavat lähdeaineiston kulttuuri- ja aatehistorialliselle tutkimukselle. Lehdissä käsitellään ajankohtaisia taiteen, tieteen ja politiikan kysymyksiä. Kirjallisuuteen ja taidekulttuuriin keskittyviä aikakauslehtiä ovat esim. Ateneum, Euterpe, Kirjallisuuslehti ja Quosego. Suuremmalle lukijakunnalle tarkoitettuja kulttuurilehtiä joilla oli myös kansansivistyksellisiä tavoitteita ovat Kansan lehti, Oma maa ja Otava.

Ajanvieteleviä kuten esimerkiksi Apu, Seura, Viikkosanomat Ja Veckans krönika sisältävät myös runsaasti valokuvavalmateriaalia, piirroksia ja mainoksia, joihin on tallentunut eri aikakausien visuaalista ajanhenkeä. Digitoitua aineistoa tuotetaan koko ajan lisää; seuraavana ovat vuorossa muun muassa pilalehdet.

Historiallinen sanomalehtikirjasto

[Historiallisen sanomalehtikirjasto](#) on laajentunut. Suomalaiset sanomalehdet on digitoitu vuoteen 1910 asti ja ne ovat vapaassa verkkokäytössä. Vuoden 1910 jälkeen ilmestyneet sanomalehdet ovat tekijänoikeussyistä käytössä vain vapaakappalekirjastoissa ns. vapakappaletyöasemilla. Vuoden 2011 alkupuolella vapaakappalekäyttöön saatiin jo myös vuosien 1910-1917 sanomalehtiä.

Digitalkoot

Lehtien tekstit on skannattu ja muutettu tekstiksi optisen tekstintunnistuksen avulla. Teksti sisältää pari prosenttia virheitä ja puutteita. Kansalliskirjasto käynnisti [digitalkoot](#), joiden avulla parannetaan Kansalliskirjaston digitaaliseen muotoon siirrettyä aineistoa. Digitalkoissa kuka tahansa voi osallistua aineiston parantamiseen. Palvelussa on kaksi eri peliä: *Myyräjahti*, jossa pelaaja pyrkii löytämään virheellisiä sanoja, ja *Myyräsilta*, jossa pelaajan tehtävänä on kirjoittaa kuvaruudulle ilmestyvä sana oikein

Matkakirjoja 1600-1800-luvuilta – Europeana-Travel

Doriaan on digitoitu alun [toistasataa matkailuaiheista teosta 1600-1800-luvuilta](#). Kyseessä on Suomen osuus [Europeana-Travel](#)-kokoelmaan. Aineisto kertoo, millaisena Suomi ja suomalaiset näyttäytyivät Ruotsin vallan aikana. Kokoelmassa on mm. vanhoja maantieteen oppikirjoja ja Suomea esitteleviä matkakertomuksia kuvineen ja karttoineen. Joukossa on paljon Lappiin liittyvää aineistoa.

Digitaalisen aineistojen uusi käyttöliittymä otettiin ensimmäisenä käyttöön Travel- kokoelmassa. Uuden käyttöliittymän suurimpana etuna Doriassa normaalisti käytettyihin pdf:iin verrattuna on, että se ei lataa koko teosta kerralla käyttäjän koneelle vaan näyttää teoksen sivu kerrallaan.

Teosten tekstit on skannattu ja muutettu tekstiksi optisen tekstintunnistuksen avulla. Dorian uuteen käyttöliittymään on myös liitetty Kansalliskirjastossa kehitetty alustava versio ns. sumeasta hausta, jonka tarkoituksena on parantaa tietokoneen väärin tulkitsemien sanojen löytyvyyttä perinteiseen vapaasanahakuun verrattuna. ([Lisätietoa käyttöliittymästä—>](#))

Turun akatemian väitöskirjat

Kansalliskirjasto on digitoinut suomalaisen tieteen varhaishistoriaa: kokoelman [Turun Akatemiassa vuosina 1642–1828 valmistuneita latinan- ja ruotsinkielisiä väitöskirjoja](#). Kokonaisuus käsittää tässä vaiheessa 1 778 Turun Akatemian väitöskirjaa, yhteensä noin 45 000 sivua. Se kattaa noin 40 prosenttia maassamme ennen vuotta 1828 julkaistuista väitöskirjoista. Teosten digitointia on tarkoitus jatkaa.

Äänitteet

Vuosilta 1981- 85 on digitoitu 1 500 musiikki- ja puhekasettia. Vuosisadan äänit-digitointihankkeessa on digitoitu n. 80% suomalaisista 78 rpm-levyistä, Tekijänoikeuksista vapaat äänitteet ovat kuunneltavissa [Raita-tietokannassa](#).

Tutustu ja ota kantaa Kansalliskirjaston kokoelmien digitointisuunnitelmaan!

Kansalliskirjasto on laatinut [digitointisuunnitelman](#). Siihen toivotaan [kannanottoja!](#)

Kirjoittaja

Leena Jansson

Suunnittelija

Kansalliskirjasto/ tutkimuskirjasto

Comments

0 comments

This entry was posted in [Verkkari 5/2011](#) and tagged [e-aineisto](#), [e-kirjat](#), [e-lehdet](#). Bookmark the [permalink](#).

One thought on “Suomalaisia aikakaus- ja sanomalehtiä verkossa – Kansalliskirjaston vuosien 2010 ja 2011 digitoinneista”

- *kallinen markku* says:

[28.3.2012 at 16:16](#)

Terve

Vanhan talon multiaisista eli välikatosta löytyi vanhan lehden vuosikerta Turun kuvalehti 1893. Onko teillä sellaista lehteä arkistoituna.